

Pokret zdravih gradova i zdravo starenje

Prezentatorica:

Svetlana Fabijanč-Grbić

ZAVOD ZA JAVNO
ZDRAVSTVO KANTONA
SARAJEVO

Ministarstvo zdravstva
Kanton Sarajevo

Grad Sarajevo

Sarajevo, 6. april 2010.

Pokret zdravih gradova i zdravo starenje

Projekt "Zdravi grad" polazi od međusobne zavisnosti fizičke, duševne, socijalne i duhovne dimenzije zdravlja.

Zdravlje se može postići samo zajedničkim naporima pojedinaca i gradskih struktura. Ljudi svojim gledištima po pitanju zdravlja odabirom stila života, korištenjem zdravstvene službe, i svojim djelovanjem, bitno utiču na vlastito zdravlje. Stanovnike treba potaknuti na uključivanje u sve aktivnosti u gradu korisne za njihovo zdravlje. Građani i institucije vlasti, kao partneri u ovom projektu, treba da zajedno donose i provode odluke od opšte koristi na različitim poljima (stanovanje, posao, zdravstvene usluge, transport, komunalne službe, potrebe u obrazovanju, kulturi, rekreaciji, zadovoljavajuće specifičnih potreba dobnih grupa, socijalna uključenost u život grada i lokalnih zajednica...).

Odlukom o pristupanju IV fazi Mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije od usvojenom na sjednici Gradskog vijeća od 24. maja 2004. godine preuzete su obaveze za djelovanje na oživotvorenju ciljeva definiranih dokumentom SZO "Zdravlje za sve u 21. stoljeću", Agendom 21, Milenijskim razvojnim ciljevima i ispunjenja zahtjeva Svjetske zdravstvene organizacije za članstvo u četvrtoj fazi Mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije.

Odlukom Upravnog odbora i Savjetodavnog komiteteta Mreže zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije od 10. oktobra 2007. godine Grad Sarajevo je imenovan punopravnim članom u IV fazi Evropske mreže zdravih gradova SZO.

Pokret zdravih gradova i zdravo starenje

- Starost samu po sebi ne treba izjednačavati sa oskudicom, bolešću i funkcionalnom nemoći , ali je neophodno da zajednica ima puno uvažavanje potreba vezanih za specifičnost ove životne dobi, uključujući i dio starijih osoba kojima je potrebno osigurati adekvatno socijalno-zdravstveno zbrinjavanje .Ukoliko se ovakva vrsta zaštite ne ostvaruje adekvatno posljedice za pojedince, porodicu i društvo su višestrukе.
- Grad Sarajevo je putem projekta „Sarajevo zdravi grad - zdravlje za sve u 21.stoljeću“ konstatirao da su potrebe za različitim oblicima zbrinjavanja, odnosno **zadovoljavanja specifičnih potreba starijih (65 do 70 godina) i starih osoba (70 do 85 godina)** nedovoljno istražene te osmislio su aktivnosti na izradi monitoringa zdravlja osoba starijih od 65 godina, što je povjeroeno Zavodu za javno zdravstvo Kantona Sarajevo, kao nadležnoj ustanovi.

ZAVOD ZA JAVNO
ZDRAVSTVO KANTONA
SARAJEVO

Ministarstvo zdravstva
Kanton Sarajevo

Grad Sarajevo

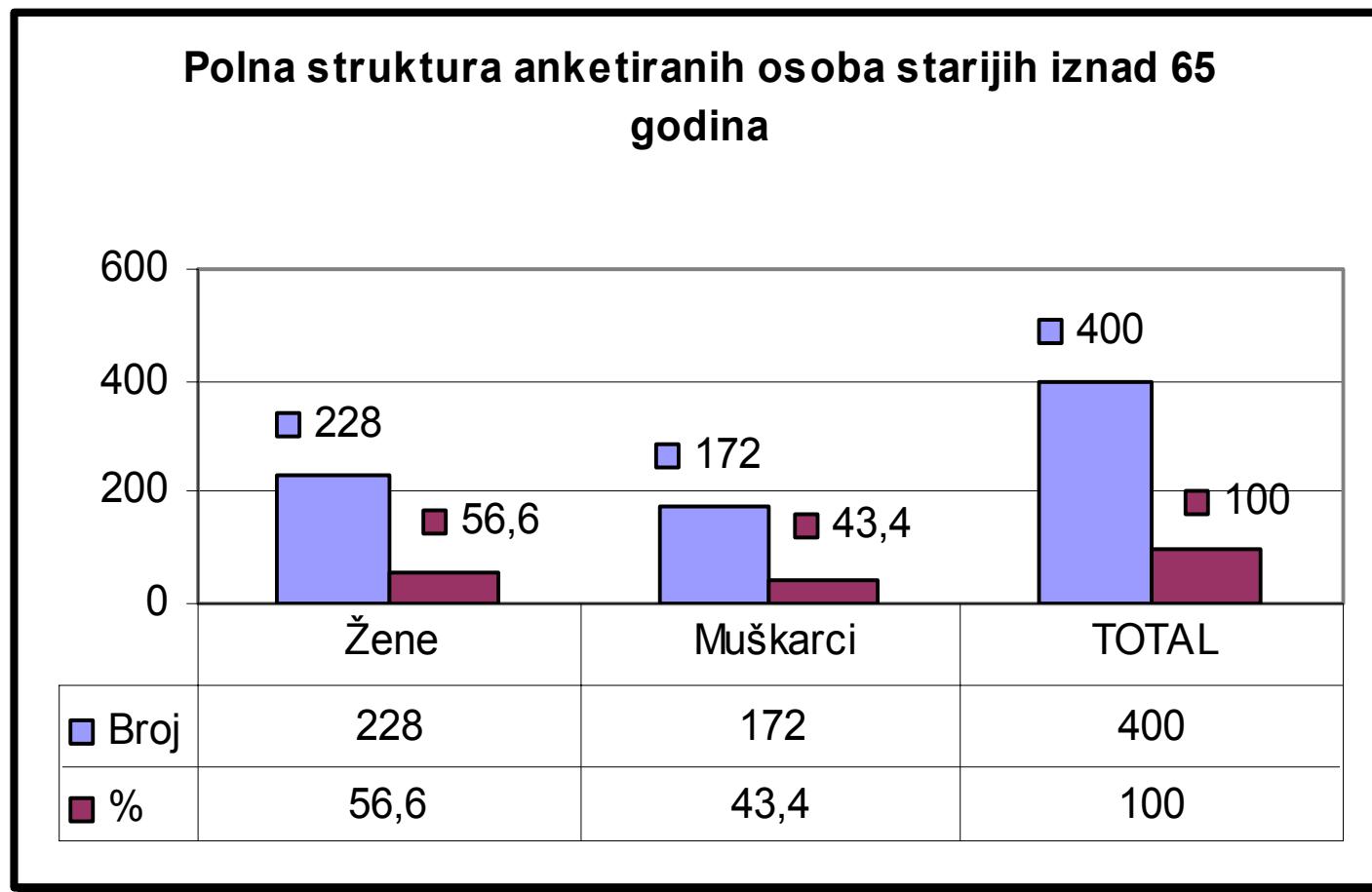

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

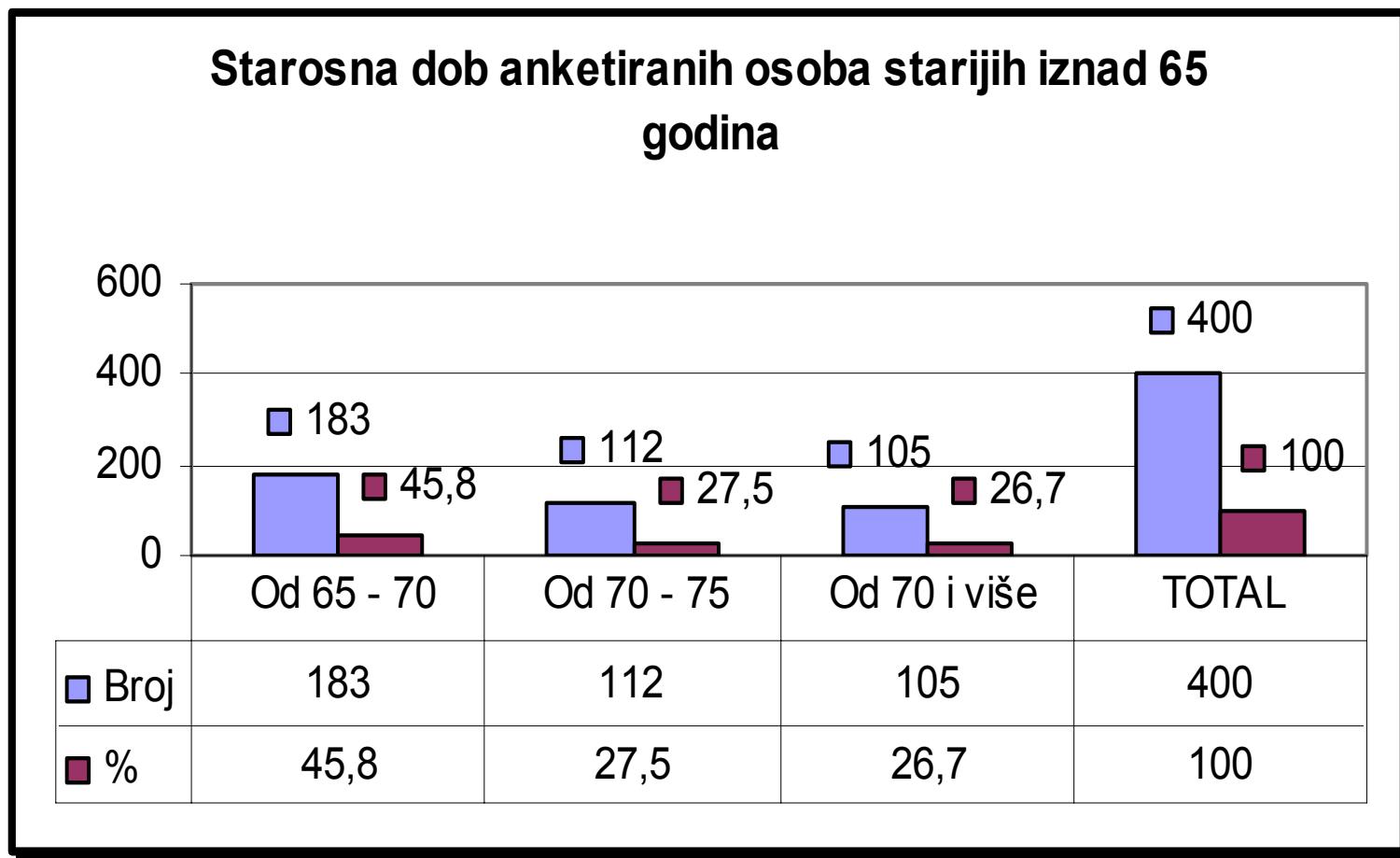
- U saradnji sa Ministarstvom zdravstva KS uz analizu zdravstvenog stanja Gradska uprava je zahvaljujući finansijskoj podršci Vlade KS inicirala provođenje odgovarajućeg istraživanja o socijalno ekonomskom i zdravstvenom statusu starijih od 65 godina na uzorku od 400 građana grada Sarajeva. i realiziran pilot projekat usmjeren ka podizanju kvaliteta života starih u gradu Sarajevu, te realizaciji kampanje afirmiranja međugeneracijske solidarnosti.
- Podaci dobijeni kroz anketni upitnik mogu se posmatrati u kontekstu ciljeva Evropske politike, koji su usmjereni na zdravo starenje i zahtjevaju da osobe preko 65 godina trebaju imati mogućnost da uživaju u svom punom zdravstvenom potencijalu i da igraju aktivnu društvenu ulogu.

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

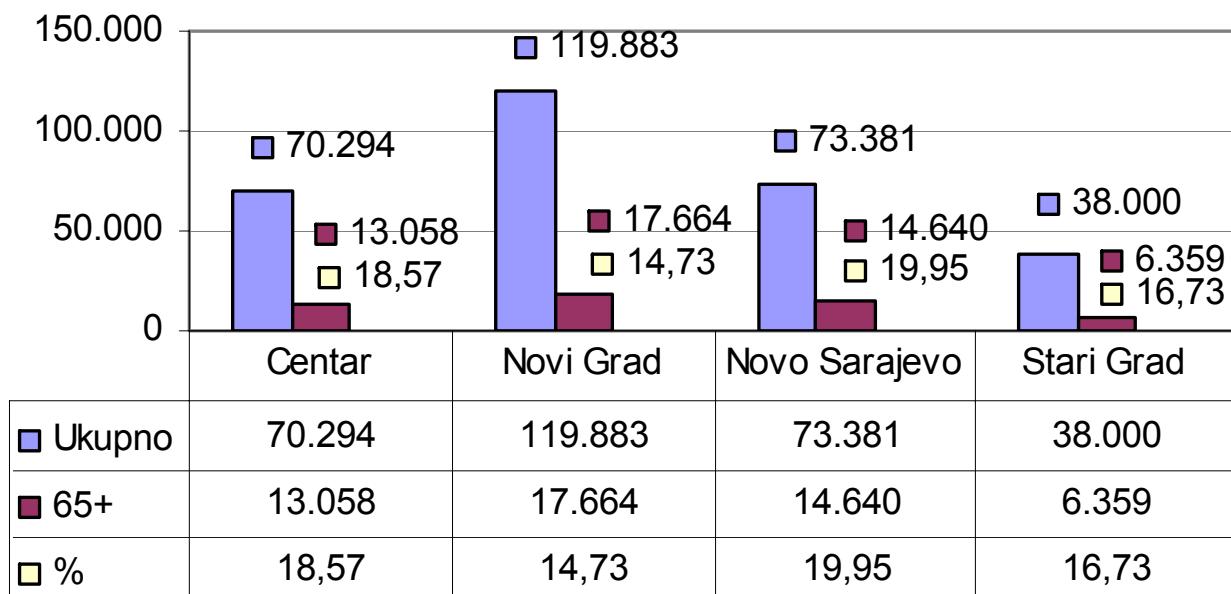

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

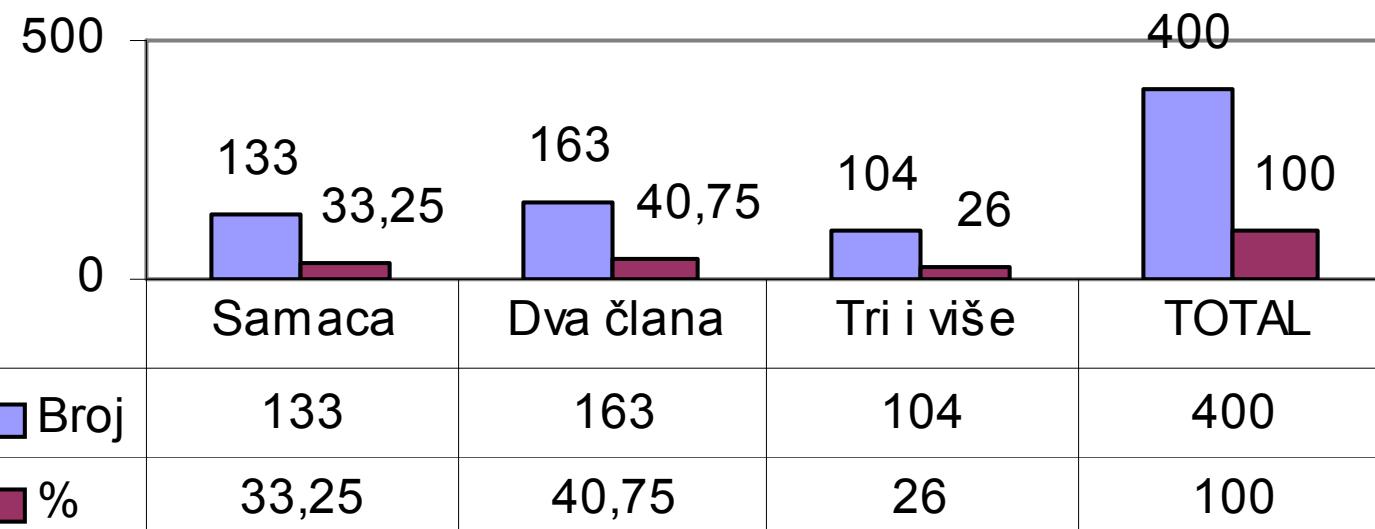
**Obuhvat anketiranih osoba starijih od 65 godina starosti
po općinama**

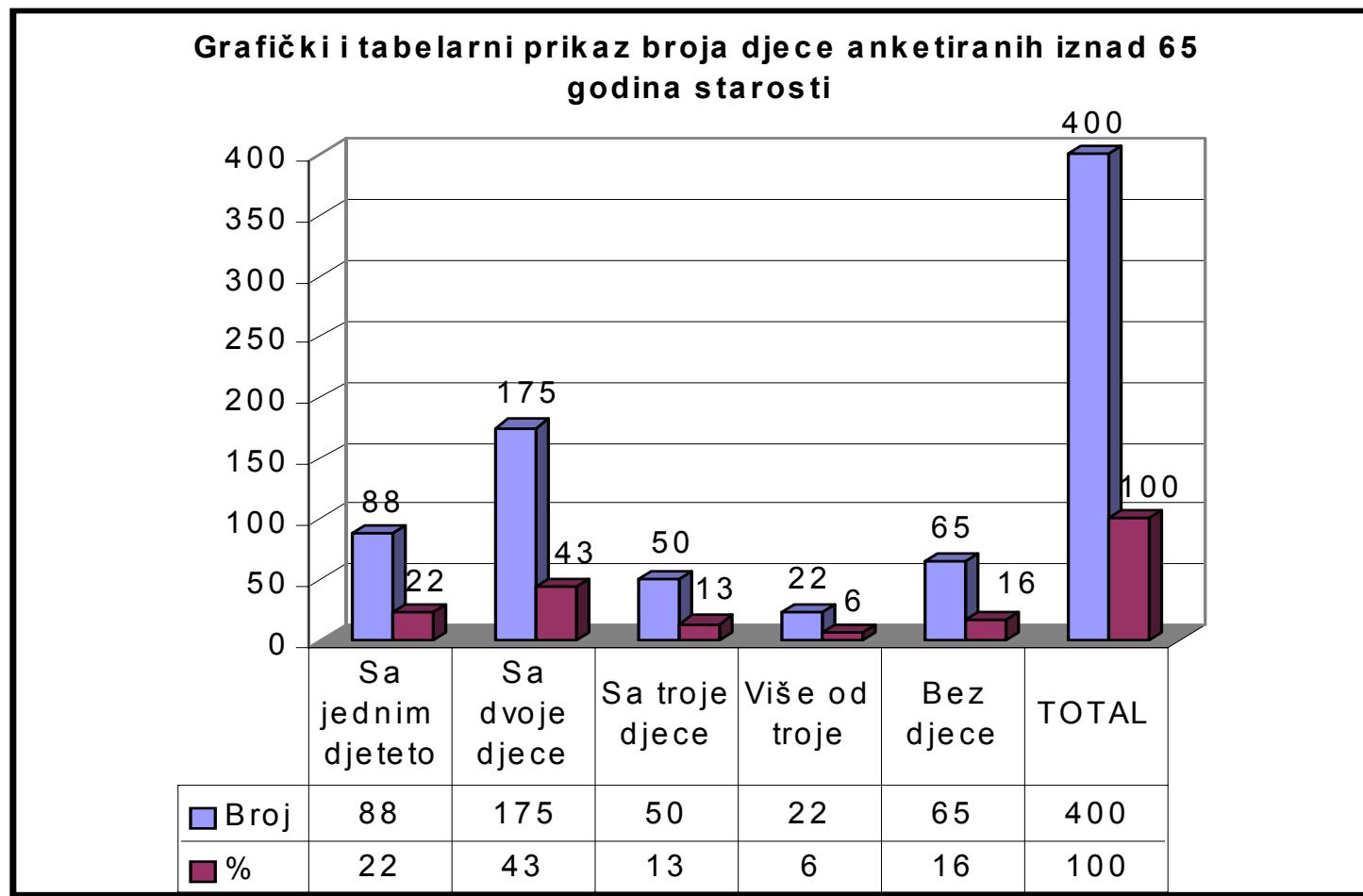
Osnovni kriterij za odabir broja osoba koje su obuhvaćene anketnim upitnikom bili su podaci iz Studije Zavoda za javno zdravstvo Kantona Sarajevo iz augusta 2006. godine. Vidljivo je da najveći broj osoba iznad 65 godina života živi na području općina Novo Sarajevo i Centar, a najmanje ih živi u Općini Novi Grad.

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

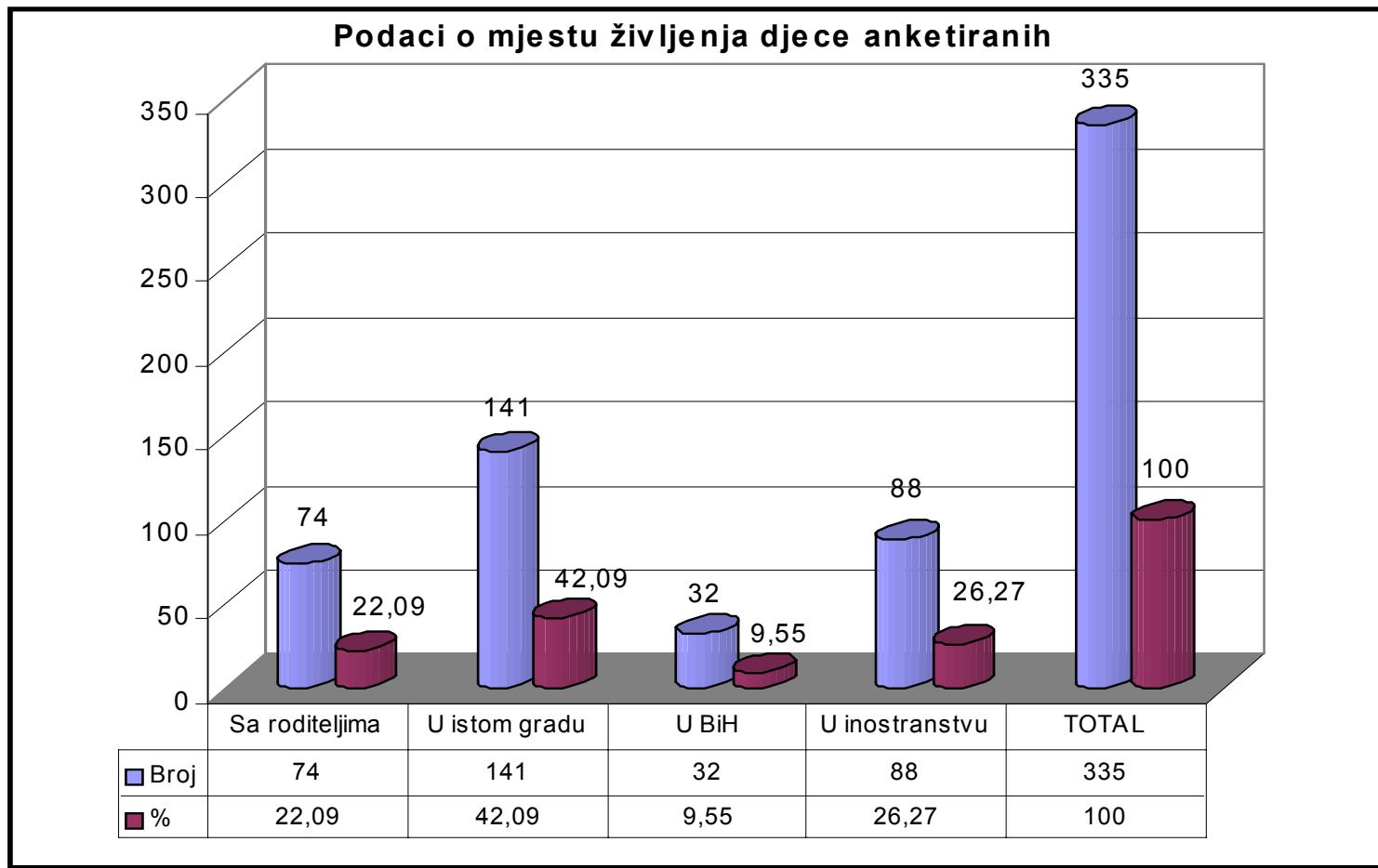
Članovi domaćinstva anketiranih osoba iznad 65 godina starosti

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

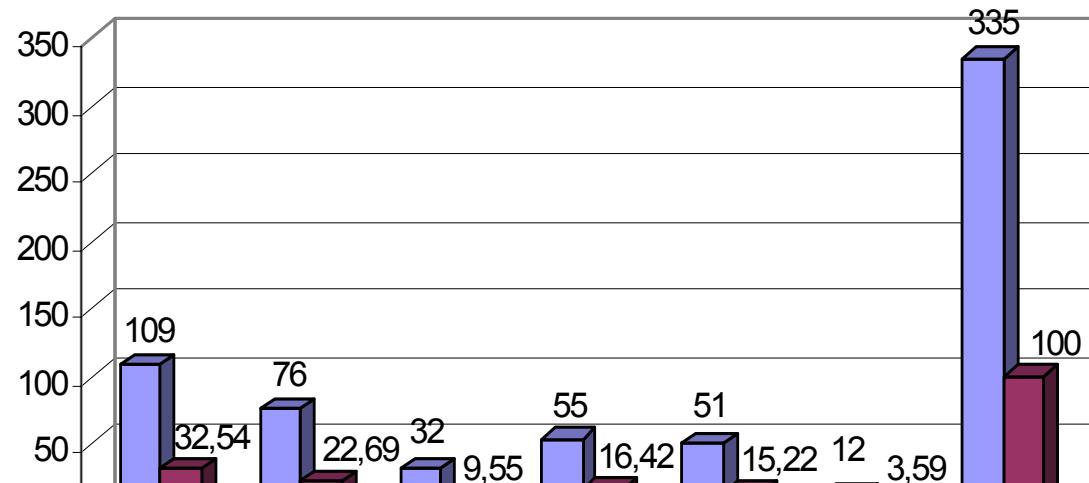

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Podaci o posjetama djece roditeljima obuhvaćenim anketom

Broj	109	76	32	55	51	12	335
%	32,54	22,69	9,55	16,42	15,22	3,59	100

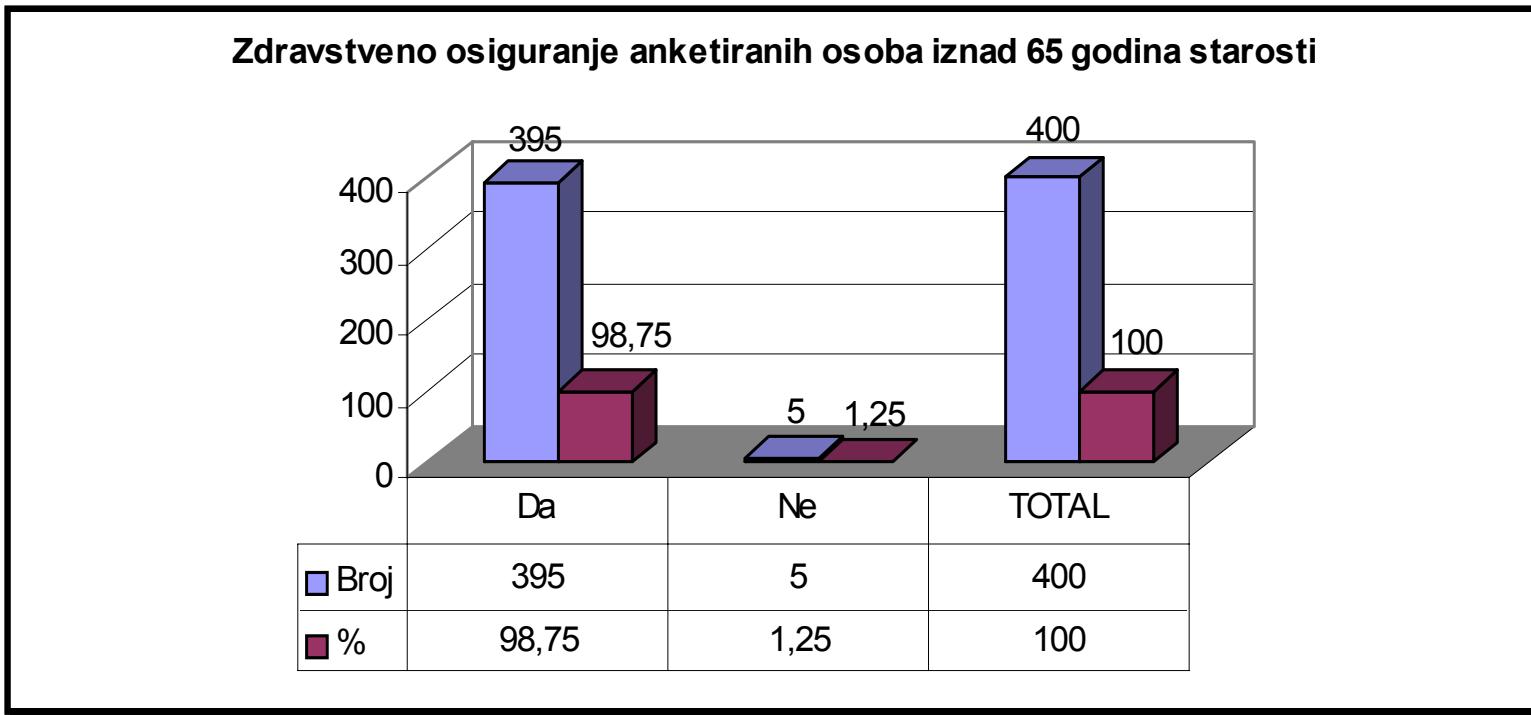
Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Posjete djece anketiranim osobama (roditeljima) iznad 65 godina starosti

Rezultati ankete pokazuju da 1/3 djece ili 35,23% njih vrlo rijetko ili slabo posjećuju svoje roditelje. O tome govore podaci, iskazani kroz dva modaliteta – „više puta u toku godine“ (16,42%) i „slabo posjećuju“ (15,22%) a u taj zbir se može dodati i modalitet „bez odgovora“ (3,59%).

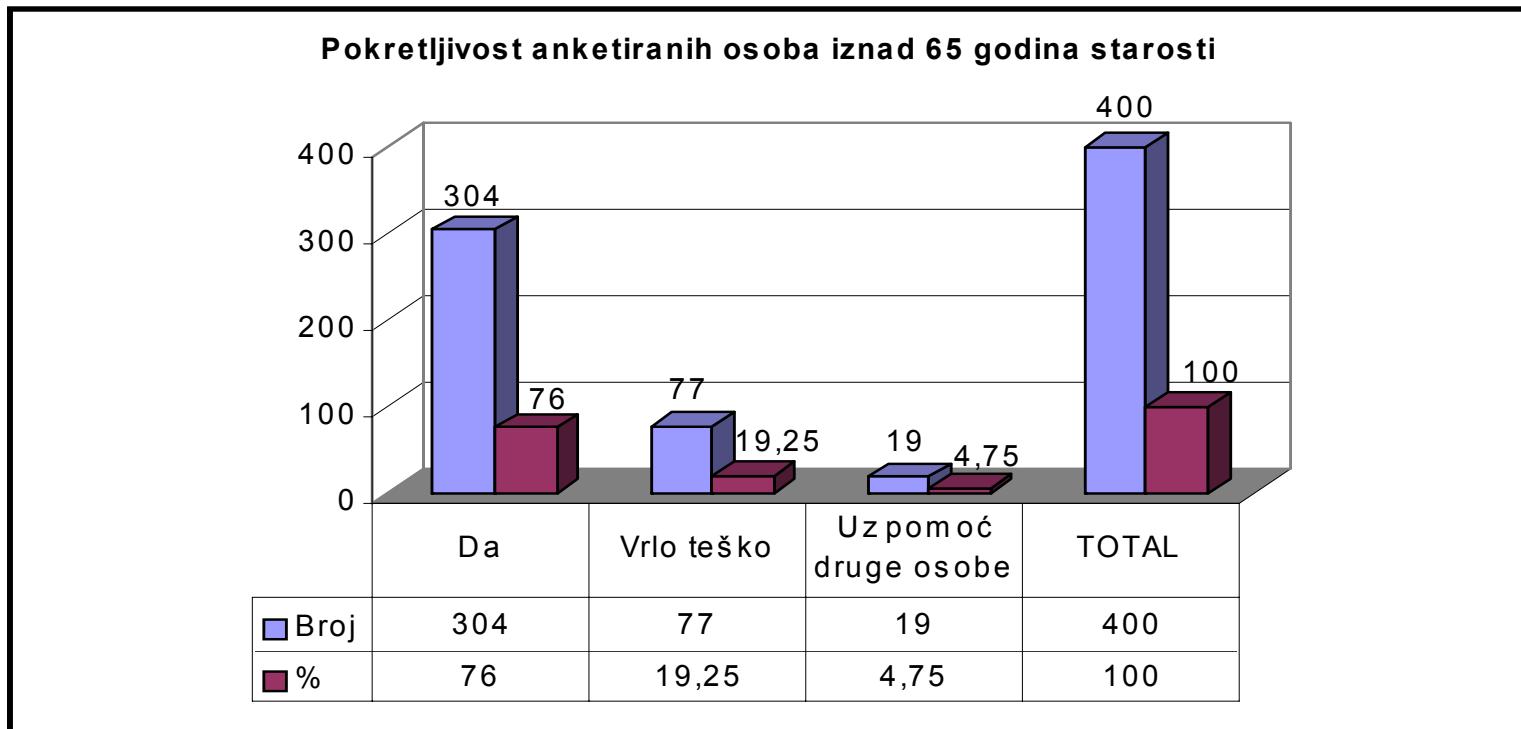

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Gotovo sve anketirane osobe iznad 65 godina starosti imaju zdravstveno osiguranje, a jedan vrlo mali broj nisu zdravstveno osigurani.

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Najveći broj anketiranih osoba mogu samostalno da se kreću. Pozitivan odgovor na pitanje da li su pokretna osoba dalo je 304 ili 76% anketiranih, dok je 77 ili 19,25% ispitanika odgovorilo da se kreću vrlo teško, a 19 ispitanika, ili 4,75% je odgovorilo da se kreću uz pomoć druge osobe.

Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

Bolesti od kojih boluju anketirane osobe iznad 65 godina starosti:

- hipertenzija
- bolesti srca
- osteoporozna
- artritis
- dijabetes
- reuma
- moždani udar
- moždani udar
- astma
- bolest štitne žlezde
- karcinom
- ateroskleroza
- slabovidost
- cerebralna paraliza i dr.

Značajan broj anketiranih boluju istovremeno od više pomenutih bolesti, što dodatno komplicira zdravstveno stanje i proces liječenja.

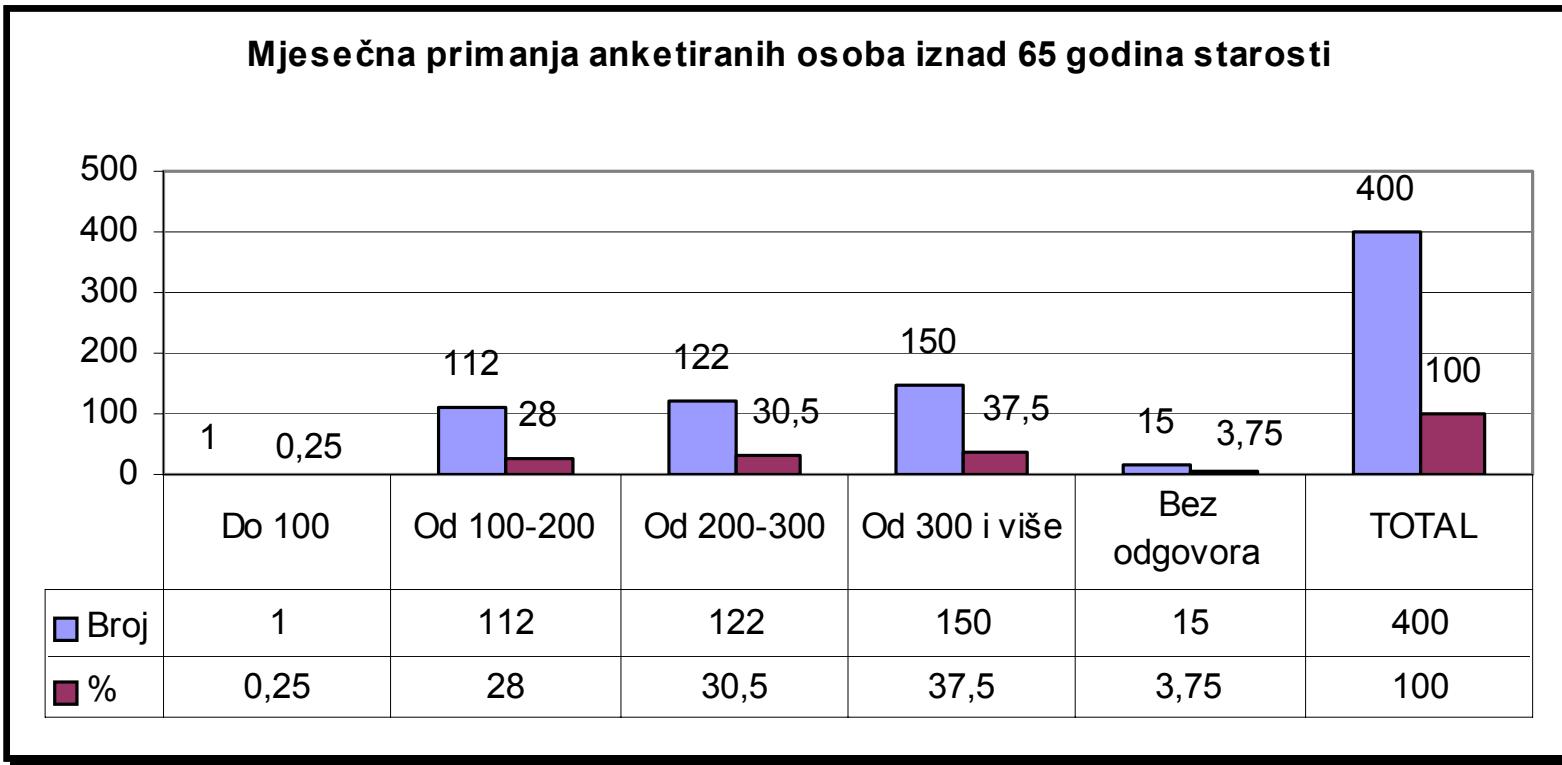
Istraživanje zdravstvenog stanja osoba treće životne dobi

- **Pružanje pomoći anketiranim osobama iznad 65 godina starosti**
- Osobe treće životne dobi koje ne mogu samostalno obavljati kupovinu namirnica, održavati higijenu stana, spremati hrani i dr. najčešće su navele da im u tome najviše pomaže porodica. Veoma mali broj njih prima pomoć od strane komšija i prijatelja, a neznatan broj od strane institucija i udruženja.

Osobe i institucije koje pružaju pomoć	Broj	%
Komšije	16	4
Porodica	132	33
Prijatelji	12	3
Crveni krst	2	0,5
Druge org., udruženja	3	0,75
Bez odgovora	235	58,75
UKUPNO	400	100

Napomena: veliki broj anketiranih nije dalo odgovor na ovo pitanje, 235 ili 58,7%, što se može okarakterisati kao o kojima niko ne vodi računa i koje su usamljene i prepuštene same sebi.

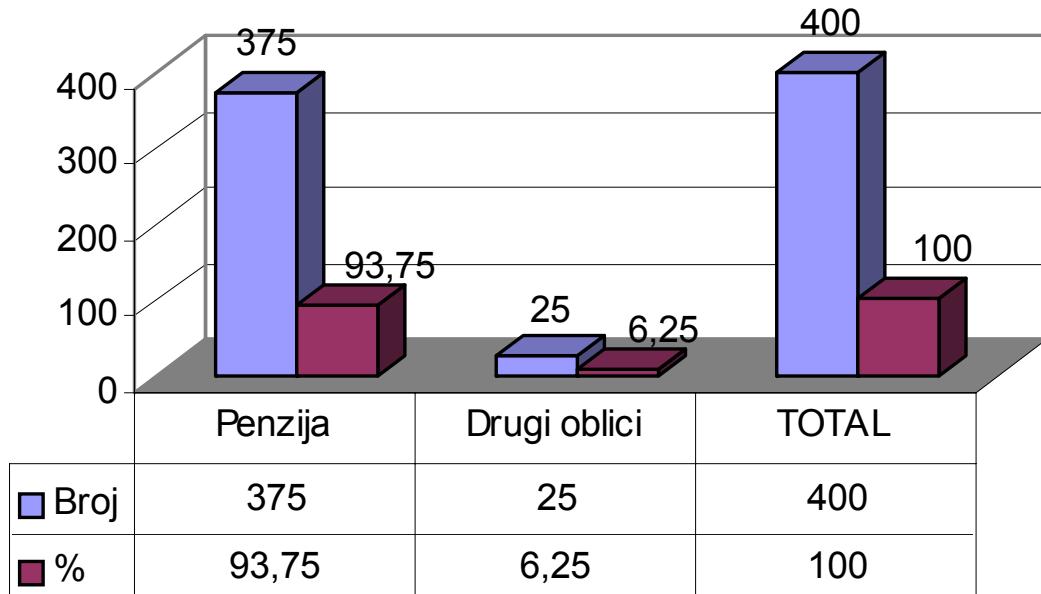
Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Najveći broj anketiranih osoba iznad 65 godina starosti imaju visinu primanja do 300 KM, 235 ili 58,75%, dok 37,5% ispitanika imaju primanja od preko 300 KM.

Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Vrste primanja anketiranih osoba iznad 65 godina starosti

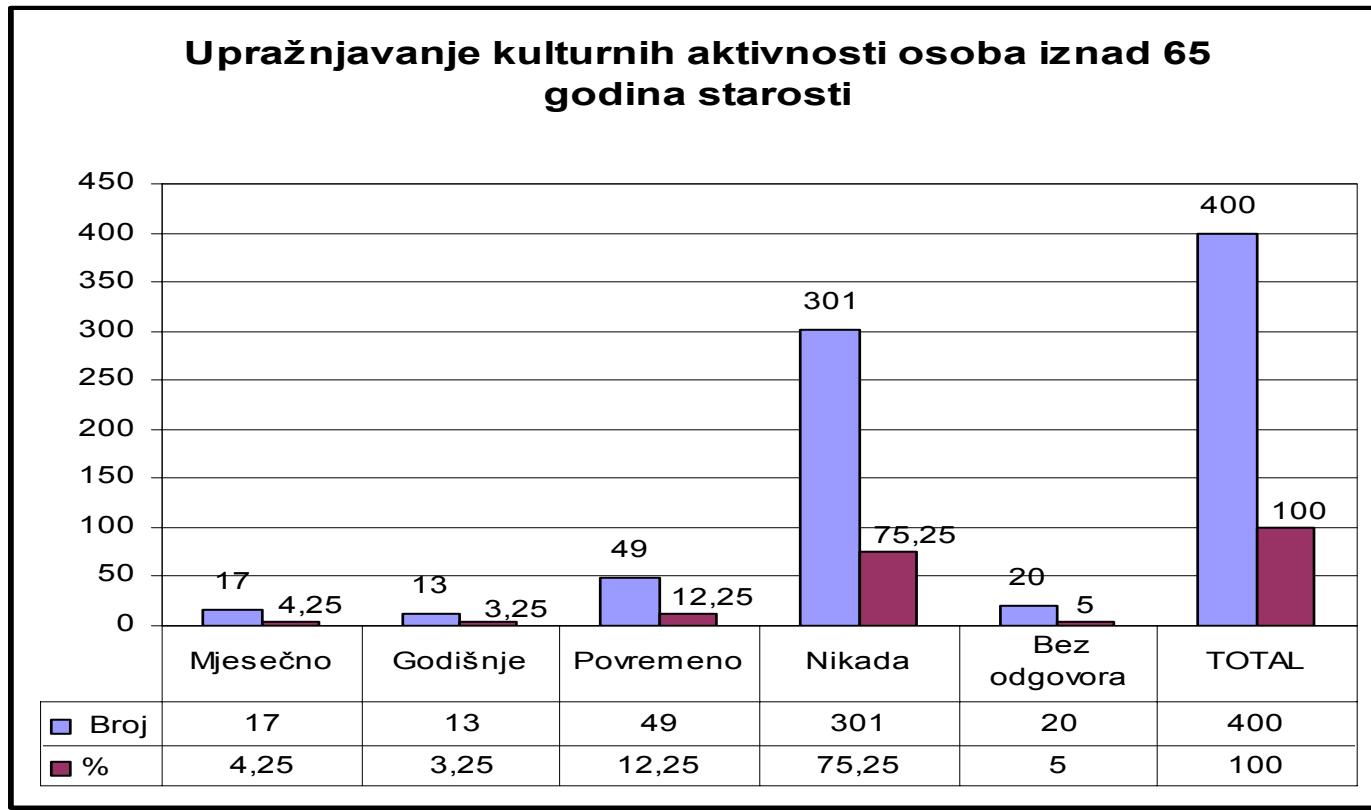
Na osnovu odgovora o vrstama primanja, vidi se da su ona najviše izražena kroz penziju, za što se izjasnilo 375 anketiranih ili 93,75%. Vrlo mali broj anketiranih, samo 25 ili 6,25% ima druge oblike primanja, kao što su socijalna pomoć, invalidnina, finansijska pomoć od djece i porodice.

Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Mjesečni izdaci ispitanika najviše su usmjereni na lijekove i hranu. Izdaci za lijekove u prosjeku iznose između 30 do 100 KM. Najniža suma koja se mjesečno izdvaja za lijekove je 10 KM a najviša je 200 KM. Najveći broj ispitanika izdvaja za lijekove iznos od 50 KM (17%), a zatim gradacijski: 100 KM (13,25%), 30 KM (2,25%), 20 KM (4,75%). Imajući u vidu činjenicu da se mjesečna primanja kod većine ispitanika kreću u visini do 200 KM, onda je ova stavka vrlo visoka (u prethodnoj Tabeli je navedeno da 113 ili 28,25% ispitanika prima penziju u visini do 200 KM).

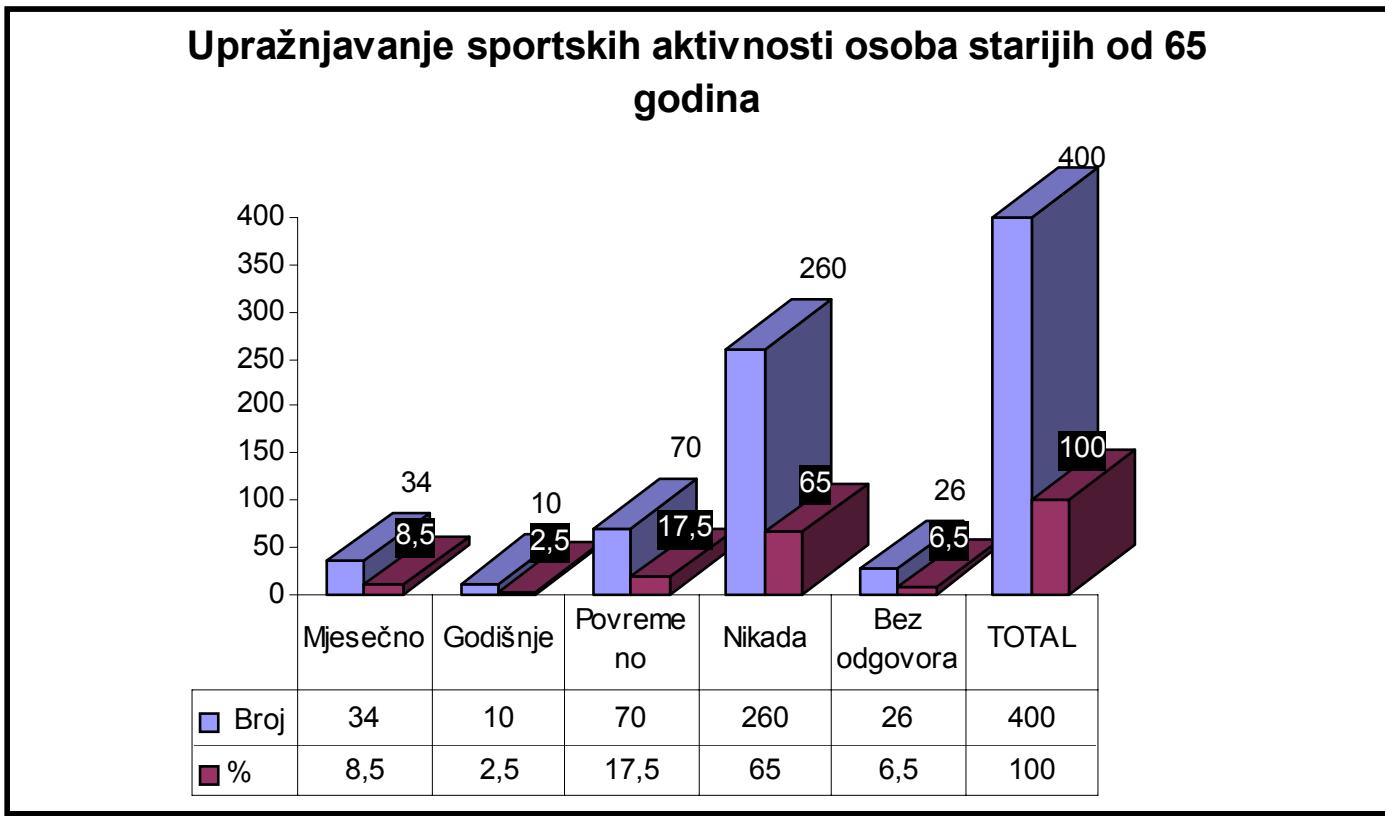
Mjesečni izdaci za lijekove	Broj	%
10 KM	11	2,75
20 KM	19	4,75
25 KM	3	0,75
30 KM	20	5
40 KM	9	2,25
50 KM	68	17
60 KM	14	3,5
70 KM	7	1,75
100 KM	53	13,25
120 KM	5	1,25
150 KM	12	3
200 KM	7	1,75
Ukupno	228	57,00
Bez odgovora	172	43

Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Najveći broj ispitanika, 301 ili 75,25% se izjasnilo da nikada ne upražnjavaju kulturne aktivnosti, tj. Ne idu u pozorište, na izložbe, književne večeri i sl. To povremeno čini samo jedan mali broj ispitanika, 49 ili 12,25%, mjesечно 17 ili 4,25%, godišnje 13 ili 3,25%, dok 20 ili 5% anketiranih nije dalo odgovor.

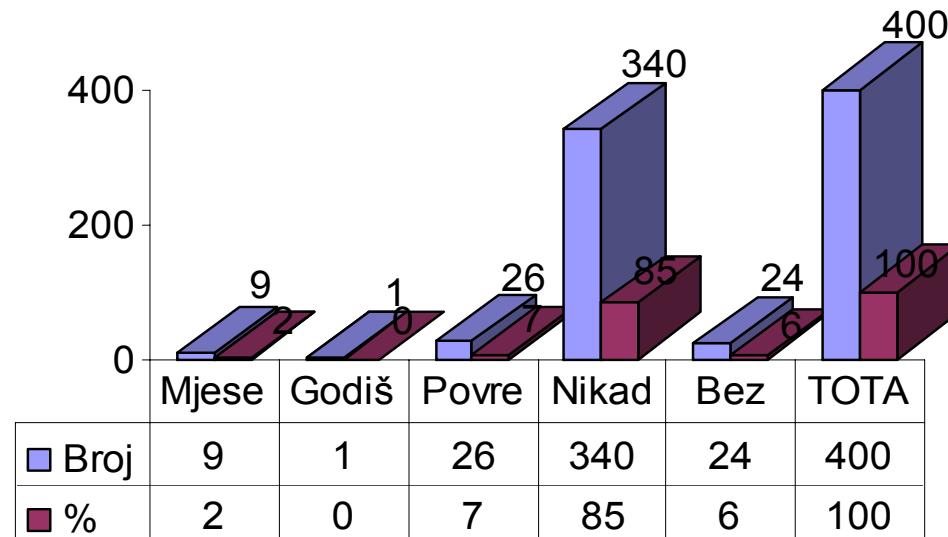
Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Sportske aktivnosti ispitanici malo više upražnjavaju od kulturnih. Tako je 260 ispitanika (65%) odgovorilo da nikada ne upražnjavaju sportske aktivnosti, dok to povremeno čini 70 ispitanika (17,50%). To se odnosi na odlazak na sportske utakmice, planinarenje, šetnje u prirodi, igranje društvenih igara i sl.

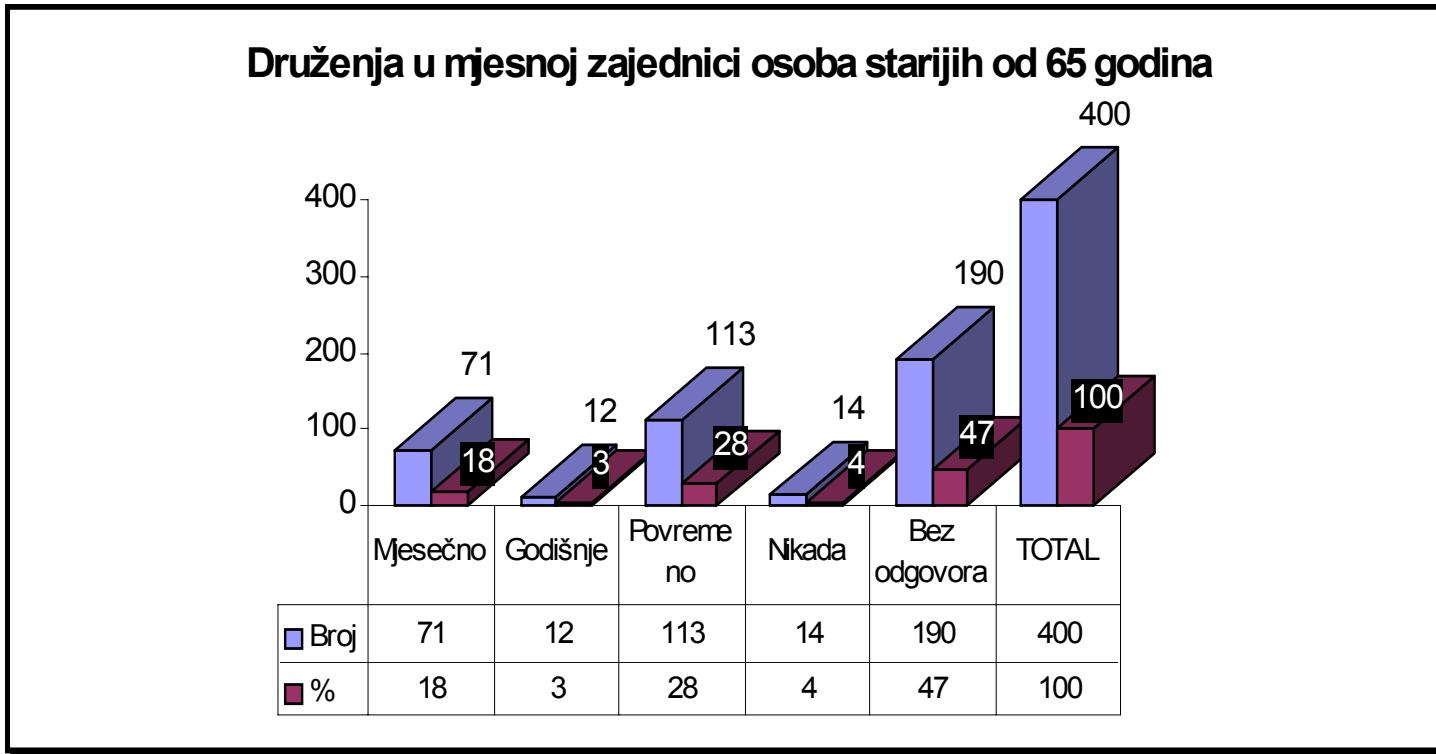
Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Upraznjavanje rekreativnih aktivnosti osoba iznad 65 godina starosti

Rekreativne aktivnosti, kao što su to vještine slikarstva, izrada raznih predmeta, fotografisanje, tehničke vještine i sl. se najmanje upražnjavaju. Tako je najveći broj ispitanika, 340 (85%) izjavilo da se nikada ne bave rekreativnim aktivnostima, dok je samo neznatan broj, njih 28 (6,5%) izjavilo da to povremeno čine.

Socijalno – ekonomsko stanje ispitanika

Druženje u mjesnoj zajednici je najčešće korišten način upražnjavanja društvenih aktivnosti. Najveći broj ispitanika povremeno se druži u mjesnoj zajednici. Od ukupnog broja ispitanika 113 (28,25%) izjavilo je da povremeno idu u mjesnu zajednicu, dok je 71 ispitanik (17,50%) njih izjavilo da najmanje jedanput mjesечно idu i na druženje u MZ. Međutim, skoro polovina ispitanika, njih 190 (47,50%) nije dalo odgovor na ovo pitanje, pa se može smatrati da oni i ne koriste MZ kao mjesto druženja sa komšijama i prijateljima.

Realizaciјi programa aktivnosti

Gradsko vijeće Grada Sarajeva je na sjednici u decembru 2009. godine nakon rasprave o informaciji o REALIZACIJI PROGRAMA AKTIVNOSTI I MJERA NA UNAPREĐENJU KVALITETA ŽIVOTA STANOVNIKA GRADA SARAJEVA U TREĆOJ ŽIVOTNOJ DOBI donijelo opreativni šestomjesečni Program mjera za pomoć osobama starijim od 65 godina.

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

1. Senzibilizacija javnosti o demografskoj perspektivi Sarajeva i konceptu zdravog starenja

- a) pozitivno afirmisati primjere zdravog starenja i promovisati strategije i aktivnosti koje omogućuju dobro zdravlje u poznijim godinama
- b) razviti projektne aktivnosti na unapređenju kvaliteta života u 3. dobi

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

2. Podizanje informisanosti građana o postojećim uslugama za starije i konceptu zdravog starenja

- a) postaviti info pultove u prostorima u kojima se građani često kreću i zdražavaju
- b) osigurati partnerstvo sa zdravstvenim ustanovama, ljekarima i osobljem u timovima OM
- c) organizovati predavanja i javne tribine o uslugama i sadržajima koji su na raspolaganju osobama u 3. dobi

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

3. Podsticanje jedinica lokalne samouprave za veći obim finansiranje projekata i programa usmjerenih ka razvoju vaninstitucionalne mreže za usluge zbrinjavanja i njege starijih osoba

- a) Pokrenuti inicijative za povoljno kreditiranje adaptacije stambenih objekata u cilju poboljšanja stambenih uslova i prolagodavanje potrebama starijih
- b) Pokrenuti inicijativu da se u svim dijelovima Grada u postojećim prostorima kojima raspolažu općine dio prostora prenamijeni za dnevne centre za stara lica
- c) putem javnog poziva podsticati realizaciju projekata usmjerenih na pomoć najugroženijim kategorijama osoba u trećoj dobi.

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

- 4. Uvezivanje aktivnosti lokalnih vlasti sa vladinim i nevladinim institucijama radi zajedničkog angažovanja u cilju poboljšanja zaštite i kvaliteta života osoba u trećoj dobi.**
 - a) povećavati subjektivni osjećaj sigurnosti starijih građana uključivanjem u koncept policije u zajednici
 - b) stvarati okruženje koje podržava zdravo starenje - trbove, zelene površine, šetnice, i njihov dizajn i prateću opremu prilagoditi potrebama starijih
 - c) poboljšati saobraćajnu povezanost dijelova grada i sadržajima zanimljivim za osobe u trećoj dobi (izletišta u neposrednoj blizini Grada, sportski i objekti za rekreaciju)

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

5. Pružanje organizovane podrške osobama koje brinu o starijim članovima porodica

- a) Osmisliti model volontiranja za pružanje pomoći u njezi starih osoba (pratnja pri odlasku u zdravstve ustanove, nabavka lijekova, druženje uz šetnju, pomoć u čitanju, pomoć u nabavci sitnih potrepština i hrane)
- b) Iznaći mogućnosti za povremeno i privremeno zbrinjavanje starijih u postojećim domovima, kako bi zbrinavatelji imali priliku da se odmore od svakodnevih obaveza
- c) Izgrađivati mrežu uzajamne podrške zbrinjavatelja i volontera

Mjere unapređenja kvaliteta života građana starijih od 65 godina

6. Promovisanje zdravih stilova života u trećoj dobi i njihovom učinku na poboljšanje zdravlja

- a) pokrenuti inicijativu za finasiranje organizovanih oblika fizičke aktivnosti osoba u trećoj dobi prilagođene mogućnostima učesnika
- b) organizovati sadržaje koji će podići kulturu zdrave ishrane za osobe u trećoj dobi
- c) organizovati stučna predavanja po mjesnim područjima o upotrebi lijekova, izlaganju suncu i sl.

Hvala na pažnji!

SARAJEVO ZDRAVI GRAD
